

NIEUWSBRIEF FLORON-FWT, NR.6, APRIL 1992

Excursieverslagen 1991

O.G. Zijlstra

DEN HAM, 19 april; 13 deelnemers.

Onder een stralende lentezon werden 's morgens 2 kilometerblokken geïnventariseerd rond Kasteel Eerde, een afwisselend landschap van bos, grasland, akkers en houtwallen, waar de Regge doorheen snijdt.

De door ons verwachte voorjaarsbossoorten als Bosanemoon (*Anemone nemorosa*) en Witte klaverzuring (*Oxalis acetosella*) werden slechts in kleine aantallen aangetroffen. Een gevolg van verdroging?

Hier en daar werd langs bospaden Valse salie (*Teucrium scorodonia*) en op een plek Bosdroogbloem (*Gnaphalium sylvaticum*) gezien. In een wegberm Muursla (*Mycelis muralis*) en Hemelsleutel (*Sedum telephium*). Langs de Regge onder andere de oeverplanten Poelruit (*Thalictrum flavum*) en Stijf barbarakruid (*Barbarea stricta*).

Ten zuiden van het eerder onderzochte gebied vonden we 's middags op schrale grond langs de Regge nog onder meer Kaal breukkruid (*Herniaria glabra*), Hondsviooltje (*Viola canina*) en Schraallandpaardebloem (*Taraxacum celticum* s.l.; microspecies *T. gelertii*), voordat hevige sneeuwval (!) een einde maakte aan de excursie.

FLERINGEN, 25 mei; 13 deelnemers.

Een van de doelen van deze excursie was het terugvinden van een populatie van Klimopwaterranonkel (*Ranunculus hederaceus*), oost van Herinckhave bij Fleringen. Dit lukte moeiteloos: in kwelslootjes aan de Grobbenhoeksweg was ze massaal aanwezig. Noordoost Twente is een van de weinige streken in ons land waar de soort nog aan te treffen is. Klimopwaterranonkel is gebonden aan een bepaalde kwelsituatie en is niet bestand tegen het droogvallen van haar groeiplaats. Ook verdwijnt ze wanneer de groeiplaats dichtgroeit. Een echt zorgkindje.

Het bos rond Herinckhave bleek niet bijster interessant. Adderwortel (*Polygonum bistorta*) was hier de leukste vondst. Op de grachtmuur werd naast Gewone eikvaren (*Polypodium vulgare*) en Smalle stekelvaren (*Dryopteris carthusiana*) een ons onbekend varentje aangetroffen¹.

Omdat er nog geen sporen aanwezig waren, kon ze niet gedetermineerd worden. Komende nazomer zal bekeken worden of er fertiele veren gevormd zijn.

's Middags vonden we langs het Kanaal Almelo-Nordhorn ten zuiden van Albergen nog enkele bijzonderheden: Kale vrouwenmantel (*Alchemilla glabra*) en *Vaccinium x intermedium*, de bastaard van de Blauwe bosbes (*Vaccinium myrtillus*) en Rode bosbes (*V. vitis-idaea*), (overigens zonder de stamouders!). Smal beemdgras (*Poa angustifolia*) en Veldbeemdgras (*P. pratensis*) groeiden hier en

¹ Zie [Nieuwsbrief FLORON-FWT 7](#), Cultivar(en)

daar in elkaars nabijheid, de eerste steeds op het hogere, drogere deel van het talud. De verschillen konden zo eens goed bekeken worden.

NIJVERDAL, 8 juni; 18 deelnemers.

Een recordaantal mensen nam deel aan deze excursie, die voerde naar verschillende terreinen langs de Regge, noord van Hellendoorn.

De Regge-oeveren bleken hier sterk verruigd. Wel de moeite waard was een elzenbroekbosje met een grote verscheidenheid aan zeggen: Zompzegge (*Carex curta*), Wijdaarzegge (*C. remota*), Elzenzegge (*C. elongata*), Scherpe zegge (*C. acuta*), Blaaszegge (*C. vesicaria*) en Hoge cyperzegge (*C. pseudocyperus*). Een flinke groeiplaats van de Grote boterbloem (*Ranunculus lingua*) werd teruggevonden aan de rand van het bosje.

In de graslandjes ernaast vonden we vrij veel Kamgras (*Cynosurus cristatus*). Ook de Grote pimpernel (*Sanguisorba officinalis*), die langs de Regge nog regelmatig wordt aangetroffen, werd gezien, evenals de in onze streek zeldzaam geworden Zeegroene muur (*Stellaria palustris*). De mooiste vondst van de dag betrof echter Puntig fonteinkruid (*Potamogeton mucronatus*), in een slotje. Deze soort was nog niet eerder door de werkgroep aangetroffen.

GRAMSBERGEN, 22 juni; 8 deelnemers.

Deze trip naar het noorden van ons FLORON-district leverde leuke vondsten op; zo ontdekten we pal voor de grens met Duitsland aan de Vecht een aardige Kamgrasweide met veel Kamgras en op de nattere plekken Beekpunge (*Veronica becabunga*) en Waterkruiskruid (*Senecio aquaticus*). In een poeltje zagen we Waterscheerling (*Cicuta virosa*) en een Sterrekroossoort (*Callitriche* spec.), waar nog op gestudeerd wordt².

West van De Haandrik vonden we later op de dag aan de noordoever van de Vecht vrij veel Kweekdravik (*Bromus inermis*) en Groot warkruid (*Cuscuta europaea*), woekerend op Grote brandnetel (*Urtica dioica*). Hoewel het grootste deel van het traject dat we onderzochten, vrij sterk verruigd was, bleek een klein gedeelte de moeite waard. Hier troffen we een niet meer alledaagse combinatie aan: Knolboterbloem (*Ranunculus bulbosus*), Geel walstro (*Galium verum*), Steenanjer (*Dianthus deltoides*) en Kattedoorn (*Ononis repens* subsp. *spinosa*). Als afsluiting van de excursie bezochten we de molenbelt van Ane, waar we verast werden door een massavegetatie van de echte 'molenbeltplant' Grijskruid (*Berteroa incana*) en Gevlekte scheerling (*Conium maculatum*).

MILLINGEN, 24 augustus; 6 deelnemers.

Het doel van onze al bijna traditionele nazomer-excursie in het rivierengebied was dit jaar de Millingerwaard, bij floristen bekend om haar rijkdom aan fluvia-tiele soorten. En teleurgesteld werden we niet! Een selectie van wat we aantrof-fen:

- in een vochtige ruigte Rivierkruiskruid (*Senecio fluviatilis*), Knolribzaad (*Chaerophyllum bulbosum*) en Gevlekte dovenetel (*Lamium maculatum*).- tussen

² Zie [Nieuwsbrief FLORON-FWT 7](#).

basaltstenen Stijve steenraket (*Erysimum hieracifolium*), Hondstarwegras (*Elymus caninus*), Spaanse zuring (*Rumex scutatus*) en Vederesdoorn (*Acer negundo*). Laatstgenoemde is een van oorsprong Noord-Amerikaanse soort, die waarschijnlijk ons land is binnengedrongen vanuit Duitsland, waar ze ingeburgerd is in rivierbegeleidende bossen. Enkele jaren geleden is ze voor het eerst in ons land aangetroffen op kribben langs de IJssel (Gorteria 16:126). Wij kwamen haar later in het seizoen ook nog westelijker aan de Waal tegen, bij Ewijk.

Steeds betrof het alleenstaande struikjes van ca. 2 meter hoog.

- op strandjes Klein liefdegras (*Eragrostis minor*), de adventieve Wonderboom (*Ricinus communis*), een exemplaar Postelein (*Portulaca oleracea*), en overal de onvermijdelijke Liggende ganzevoet (*Chenopodium pumilio*).

- in droog grasland Vijfdelig kaasjeskruid (*Malva alcea*), Zacht vetkruid (*Sedum sexangulare*) en plaatselijk veel Handjesgras (*Cynodon dactylon*).

- verder konden we alle vijf inheemse Amarant-soorten noteren en vonden we een Kleine kaardebol (*Dipsacus pilosus*); deze lijkt zich recentelijk uit te breiden.

DE LUTTE, 7 september; 8 deelnemers.

Bermen langs nieuwe wegen leveren floristisch gezien vaak verrassende dingen op. Zo heeft bijvoorbeeld de aanleg van de A-1 er bij ons voor gezorgd dat zeldzaamheden als Kleverige ogentroost (*Parentucellia viscosa*), Bleekgele droogbloem (*Gnaphalium luteo-album*), Akkerandoorn (*Stachys arvensis*), Stijve moerasweegbree (*Echinodorus ranunculoides*) en Zittende zannichellia (*Zannichellia palustris* subsp. *palustris*) hier een (tijdelijke) groeiplaats vonden. De laatste 3 jaren was vooral het traject Borne-Hengelo goed onderzocht. Inmiddels is de aanleg van de A-1 gevorderd tot de Duitse grens, en het leek daarom nuttig de bermen bij De Lutte eens aan een onderzoek te onderwerpen.

De resultaten bleven enigszins achter bij de verwachtingen: de bermen waren eigenlijk nog te 'vers' en door de droogte in augustus was er niet veel groen meer. Veel werd echter vergoed door de vondst van 3 exemplaren Amsinckia (*Amsinckia menziesii*), die door ons nooit eerder in Twente was aangetroffen. (Zie ook '[Bijzonder vondsten 1991](#)' in dit nummer).

Andere aardige soorten die we langs de weg vonden: Akkerereprijs (*Veronica agrestis*), Kleine varkenskers (*Coronopus didymus*), Valse kamille (*Anthemis arvensis*) en Bezemkruiskruid (*Senecio inaequidens*).

Terug bij het vertrekpunt ontdekten we op een grindhoop nog Witte amarant (*Amaranthus albus*), Papegaaiekruid (*Amaranthus retroflexus*) en Kleine leeuwebek (*Chaenorrhinum minus*).
